

Wat is het verschil in de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen een UAV- en een UAV-GC-contract?

Een 'RAWeetje' uit de serie met veel gestelde vragen van RAW-gebruikers.

De letters GC in UAV-GC staan voor geïntegreerde contracten. Geïntegreerde contracten zijn contracten waarbij de opdrachtnemer zowel ontwerp- als uitvoeringswerkzaamheden verricht, zoals bijvoorbeeld in Turnkey- en Design & Construct-contracten. Bij een geïntegreerd contract verschuift een (substantieel) deel van de ontwerpbeslissingen naar de opdrachtnemer. Deze verschuiving heeft consequenties voor de inhoud van het contract en de verantwoordelijkheidsverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

Verschuiving van taken en verantwoordelijkheden

De verschuiving van ontwerpbeslissingen naar de opdrachtnemer is niet absoluut, maar verloopt via een 'glijdende schaal'. Het traditionele contract van de UAV 2012 bevindt zich aan het ene uiterste waarbij de opdrachtgever aan de hand van het definitief ontwerp zijn uitvoeringsontwerp opstelt (bijvoorbeeld een RAW bestek). Aan het andere uiterste bevinden zich de Turnkey-projecten, waarbij de opdrachtgever zich beperkt tot een Programma van Eisen met functionele specificaties van het werk. Tussen deze twee uitersten zijn tal van variaties denkbaar.

Zo'n integrale opdracht leidt logischerwijs ook tot een integrale verantwoordelijkheid. Een belangrijk uitgangspunt hierin is dat degene die een keuze maakt in beginsel ook de vermogensrechtelijke consequenties daarvan draagt. Met andere woorden wie invloed uitoefent trekt verantwoordelijkheid naar zich toe. De verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer wordt slechts beperkt door de keuzes die de opdrachtgever heeft gemaakt op het moment dat hij zijn basale behoeften en eisen aan de opdrachtnemer duidelijk maakt (in de vraagspecificatie). Dit leidt tot een belangrijk ander denkpatroon bij het specificeren van de opdracht en het opstellen van het contract.

Bouwfases	Traditioneel samenwerkingsconcept			(meerjaren) Onderhouds-concept	Geïntegreerd samenwerkingsconcept	
	Regie	UAV/RAW	Bouwteam		Raamcontract	Design & Construct
Initiatief	Verantwoordelijkheid opdrachtgever					
Onderzoek	Verantwoordelijkheid opdrachtgever					
Definitie	Verantwoordelijkheid opdrachtgever					
Progr. van Eisen						
Voorlopig ontwerp						
Definitief ontwerp						
Uitvoeringsontwerp						
Werkvoorbereiding						
Uitvoering				Verantwoordelijkheid aannemer		
Onderhoud						
Kaders				Toepassingsgebied UAVgc		
Aanbesteding	Aanbestedingsprocedure volgens vigerend aanbestedingsreglement-/richtlijn					
Uitvoering	UAV	UAV	RVOI/UAV	UAVgc	UAVgc	UAVgc

Figuur De glijdende schaal: de aard van de opdrachten afgezet tegen de juridische kaders

De opdrachtgever zal zich goed moeten bezinnen welke (ontwerp)werkzaamheden hij zelf wil verrichten dan wel aan de opdrachtnemer wil opdragen. Met deze keuze is de plaats van het contract op de glijdende schaal bepaald en ligt de contractvorm vast: geïntegreerd of traditioneel. Zie ter toelichting figuur 'De glijdende schaal: de aard van de opdrachten afgezet tegen juridische kaders.'

Betrokkenheid van de opdrachtgever bij de uitvoering

De actieve betrokkenheid van de opdrachtgever bij de totstandkoming van het project brengt hij tot uiting in de vraagspecificatie. Voor de passieve betrokkenheid van de opdrachtgever, dat is de betrokkenheid tijdens de uitvoering van het contract, bieden de UAV-GC 2005 variabele mogelijkheden.

De opdrachtgever bepaalt zelf op welke wijze en in welke mate hij betrokken wil blijven bij het werk. In de UAV-GC 2005 hebben (traditionele) termen als directievoering, toezichthouder, keuring en dergelijke plaatsgemaakt voor de termen: toetsen en accepteren. De UAV-GC 2005 regelen dat de kwaliteitsbeheersing de verantwoordelijkheid is van de opdrachtnemer.

Het toetsen is een activiteit die de opdrachtgever voor zichzelf verricht om vast te stellen of de opdrachtnemer zijn verplichtingen nakomt. De opdrachtnemer moet zorgen dat deze toetsing kan worden uitgevoerd. Het accepteren is eveneens een activiteit die de opdrachtgever voor zichzelf verricht om vast te stellen of de opdrachtnemer zijn verplichtingen nakomt, echter bij de acceptatieprocedure is er sprake van een procesonderbrekende 'go'- of 'no go'-beslissing.

Door middel van toetsen en accepteren geeft de opdrachtgever invulling aan zijn passieve betrokkenheid tijdens de uitvoering van de overeenkomst. Toetsen en accepteren kunnen worden toegepast in de ontwerpfase, de uitvoeringsfase en tijdens de meerjarige onderhoudsperiode (indien opgedragen). De opdrachtgever mag hiervan gebruikmaken, maar hoeft dat niet te doen. Ook regelen de UAV-GC 2005 dat deze passieve betrokkenheid van de opdrachtgever geen wijziging brengt in de verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer. Vergeleken met traditionele UAV 2012-contracten is dit een duidelijk andere verdeling van verantwoordelijkheden.

Vergunningen

Een ander punt van verschil met traditionele contracten betreft de verantwoordelijkheid voor het verkrijgen van de noodzakelijke publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemmingen. In de UAV-GC worden deze omschreven als vergunningen, ontheffingen, beschikkingen en toestemmingen.

Bij een geïntegreerd contract kan het verkrijgen van vergunningen die nodig zijn voor de opzet van het werk of voor het gebruik daarvan, eveneens aan de opdrachtnemer worden opgedragen. De UAV-GC regelen dat de opdrachtnemer een inspanningsverplichting heeft voor het verkrijgen van deze vergunningen, voor zover deze niet door de opdrachtgever worden verzorgd. In een bij de overeenkomst behorende annex¹ geeft de opdrachtgever aan welke vergunningen wanneer door hem zullen zijn verkregen. In de toelichting op de UAV-GC staat een waarschuwing voor (gemakzuchtige) opdrachtgevers die de neiging hebben om alles over te laten aan de opdrachtnemer en deze annex daarom niet invullen. Wie de vergunningen het beste kan verzorgen hangt af van de aard van het werk en het stadium waarin het project wordt opgedragen.

Een annex is een aanhangsel bij de vraagspecificatie en wordt door de partijen geparafeerd. Er wordt een elftal vaste annexen onderscheiden zoals bijvoorbeeld voor vergunningen, verrekening van wijzigingen in kosten of het toetsingsplan ontwerpwerkzaamheden. In een annex geven partijen invulling aan een nadere regeling, afgestemd op de aanbieder van de opdrachtnemer.

Vaak is het efficiënter om een vergunning te laten verzorgen door de (overheids)opdrachtgever in zijn rol als vergunningverlener. Deze kent de procedures, heeft daarop meer invloed en waarschijnlijk verkort dit bovendien de aanvraagperiode. Wanneer echter de ontwerpwerkzaamheden van de opdrachtnemer van invloed zijn op het verkrijgen van die vergunning ligt het voor de hand de vergunning door de opdrachtnemer te laten verzorgen. Op deze wijze geven de UAV-GC invulling aan de risicoverdeling die samenhangt met het verkrijgen van vergunningen.

Risico's

Ook voor andere aspecten legt het juridische en administratieve kader voor geïntegreerde contracten, de UAV-GC, vast bij wie in welke situatie het risico behoort te liggen. Anders dan bij traditionele contracten, zal bij een geïntegreerd contract op de relevante aspecten gekeken moeten worden naar de optimale risicotoedeling. Dit wordt in sterke mate bepaald door de ontwerpwerkzaamheden die de opdrachtnemer voor zijn rekening neemt en de aard van het werk. Een groot aantal risico's zal impliciet binnen de invloedssfeer van een opdrachtnemer liggen; door bijvoorbeeld ontwerpmethoden of uitvoeringstechnieken aan te passen kan die partij het risico verkleinen dan wel elimineren. Bij het toedelen van risico's is dit een belangrijk uitgangspunt. Met betrekking tot het toedelen van risico's kan een nadere regeling binnen het contract worden vastgelegd, de annex risicotoedeling.

Samenhang ontwerp en onderhoud

Ontwerpkeuzes blijken in de praktijk veelal bepalend te zijn voor efficiënt onderhoud. Vaak leidt een iets grotere investering in de aanleg van het werk tot kostenbeperking tijdens de onderhoudsperiode. Door dit zogenoemde levenscyclus denken kan op de totale kosten van een bouwwerk worden bespaard. Door ook het meerjarig onderhoud integraal op te dragen aan de opdrachtnemer (optioneel in de UAV-GC) wordt dit verband benadrukt. De opdrachtgever dient dan wel duidelijke eisen te stellen aan het in stand te houden werk gedurende de meerjarige onderhoudsperiode. De opdrachtnemer zal op basis van die eisen zijn werkzaamheden uitvoeren, zodat het werk, ook tijdens de meerjarige onderhoudsperiode, blijft voldoen aan de gestelde eisen.

Colofon

Deze publicatie is onderdeel van de reeks 'RAWeetjes'. Een serie met veelgestelde vragen uit de praktijk met een uitgebreid antwoord, gegeven vanuit de RAW-systematiek.

uitgave
Kennisplatform CROW, Ede

contact
Kennisplatform CROW
helpdesk@crow.nl

bestellen
Deze uitgave is gratis te downloaden via
www.crow.nl/vakgebieden/contracteren/raw/ondersteuning/raweetje